

sprav [Licensing and accreditation in higher education]. Kyiv: MAUP, 200.

14. Kokhanova V.A. ed. (2016). Tekhnologii i metodiki obucheniya literature : ucheb. posobiye dlia bakalavrov [Literature techniques and methods: bachelor study guide]. Moscow: FLYNTA, 249.

15. Yadvovskoi E.R. (2015). Glossariy metodicheskikh terminov i poniatii (ruskiy yazyk, literatura): Opyt postroyeniya terminosistemy [Methodical terms and definitions glossary: terminological system construction attempt]. Saint Petersburg: Svoe izdatelstvo, 306.

16. Peile Jh. (1879). Philology. New York: Appleton and company, 187.

17. Turner O. (2014). Philology: The Forgotten Origins of the Modern Humanities. Princeton University Press, 576.

ДЕФИНИТИВНЫЙ АНАЛИЗ ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКИХ ОСНОВ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ФИЛОЛОГОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ **Е.Ю. Кан**

Аннотация. В статье сделан дефинитивный анализ организационно-методических основ подготовки будущих филологов в высших учебных заведениях Украины. Проанализированы работы отечественных и зарубежных исследователей касательно формирования категориально-понятийного аппарата исследования. Определены понятия «филология», «филологическое образование», «подготовка будущего филолога», «организационно-методические основы подготовки будущих филологов». Установлено, что большинство из этих понятий не имеют однозначности в определениях и трактуются исследователями достаточно по-разному, учитывая специфику исследуемых ими проблем.

Ключевые слова: филология, филологическое образование, подготовка будущего специалиста, организационно-методические основы подготовки будущих филологов.

DEFINITIVE ANALYSIS OF THE ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF FUTURE PHILOLOGIST TRAINING IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE **O.Y. Kan**

Abstract. The article deals with the definitive analysis of the organizational and methodical basis of future philologist training in higher educational institutions of Ukraine. The author analyzes the works of native and foreign researchers to form a framework of categories and concepts of the given research. The author defines such concepts as “philology”, “philological education”, “future philologist training”, “organizational and methodical basis”. The article shows that a lot of these concepts do not have a single definition, so the scientists can handle it differently considering their own context of the research.

Keywords: philology, philological education, future specialist training, organizational and methodical basis of future philologist training.

УДК 378

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Д.Е. КІЛЬДЕРОВ, кандидат педагогічних наук, професор, декан інженерно-педагогічного факультету

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

E-mail: de_k@i.ua

Анотація. У статті проаналізовано поняття педагогічна технологія і технологія навчання. Встановлено, що педагогічна технологія побудована на основі реалізації особистісного, системного і діяльнісного підходів. Педагогічна технологія – це природовідповідна, цілісна система форм, методів і засобів навчання, а також теорія проектування і механізм практичного використання цієї системи для досягнення гарантованого результату під час реалізації науково обґрунтованого дидактичного процесу, незалежно від особливостей (специфіки) предмета, що вивчається.

© Д. Е. Кільдеров, 2017

Обґрунтовано, що технологія навчання – поняття близьке, але не тотожне педагогічній технології, оскільки воно відбиває шлях засвоєння конкретного навчального матеріалу (поняття) у рамках певного предмета, теми, питання в межах обраної технології. Технології навчання варіативні і схожі на індивідуальні методики.

Ключові слова: методика навчання, педагогічна технологія, технологічний підхід, технологія навчання, учитель технологій.

Актуальність (Introduction). Технологічний підхід знаходить своє персоніфіковане вираження в педагогічній технології (на міждисциплінарному рівні) і технології навчання (в межах конкретної дисципліни). Відповідно до вищевикладеного спробуємо визначити суть педагогічної технології.

На нашу думку, виникнення поєднання "технологія навчання" було продиктовано протиріччям між стрімким розвитком науки і техніки (що проявилась у появі нових технологій (електронних, інформаційних), реалізованих у відповідному устаткуванні і технічному оснащенні, і межами традиційних методик навчання, і відповідних ним засобів навчання. Наприклад, розвиток аудіовізуальних, комп'ютерних засобів надання інформації сприяло появі різного роду інтенсивних методик (наприклад вивчення англійської мови).

Аналіз останніх досліджень і публікацій (Analysis of recent researches and publications). В.П. Беспалько справедливо відмічає, що "роль педагога і його мистецтва на стадії навчання поступово знижується і зовсім зникає у сфері самонавчання [1, с. 13]. Автор вважає, що розвиток техніки персональних комп'ютерів разом з ростом психолого-педагогічних знань дозволяє ставити питання про персоніфіковану освіту.

Дослідник вважає, що персоніфікована освіта буде новим етапом в розвитку усієї системи освіти. Тільки з опорою на персоніфіковане навчання з чітким індивідуалізованим дидактичним завданням, адекватній особистісній спрямованості учня, і педагогічною технологією, здатною вирішувати цю задачу, можна зробити якісний освітній стрибок.

На наш погляд, саме технічне відставання породило певне "технологічне" відставання в навчанні, коли переважно вербальні засоби передачі інформації перестали давати необхідний освітній результат.

У роботі Т.С. Назарової вироблений цікавий аналіз історії виникнення термінів "технологія навчання" і "педагогічна технологія" [5].

У середині 60-х рр. зміст цього терміну (педагогічні технології) піддавався широкому обговоренню в педагогічній літературі і за кордоном, і на міжнародних конференціях, де було визначено два напрями його тлумачення в залежності від рівня і результатів досліджень в цій галузі у різних країнах.

Приблизники першого наполягали на необхідності застосування технічних засобів і засобів програмованого навчання (technology in education). Представники другого напрямку перевагу бачили в тому, щоб підвищити ефективність організації навчального процесу (technology of education) і здолати відставання педагогічних ідей від стрімкого розвитку техніки. Таким чином, перший напрям був позначений як "технічні засоби в навчанні", а другий виник трохи пізніше, як "технологія навчання" або "технологія навчального процесу" [3, с. 123-124].

До кінця 70-х – початку 80-х рр. поняття "Технологія навчання" і "педагогічна технологія" все частіше стали усвідомлюватися як система засобів, методів організації і управління навчально-виховним процесом. При цьому були виділені дві сторони педагогічної технології: застосування системного знання для вирішення практичних завдань і використання в навчальному процесі технічних пристроїв.

На думку М.А. Пригодія технологію навчання слід розглядати як індивідуальну професійну здатність викладача (або учителя), що дозволяє йому в процесі навчання обирати такі технічні або інформаційні засоби, що ефективно впливають на ефективність засвоєння навчального матеріалу студентами або учнями [6, с. 251].

М.В. Кларин не вважає ці поняття рівнозначними, розуміючи під терміном "технологія навчання" конструювання систем масового навчання і професійної підготовки, а під терміном "педагогічна технологія" – виявлення принципів і способів оптимізації освітнього простору, що включає розробку і використання прийомів і матеріалів, а також оцінку методів, що використовуються [4, с. 10].

А.А. Ченцев визначає педагогічну технологію таким чином: "Педагогічна технологія – набір процедур, оновлюючих професійну діяльність учителя і гарантуючих кінцевий планований результат" [7, с. 87].

Мета (Purpose) статті – визначити особливості застосування педагогічної технології в системі підготовки учителів технологій.

Методи (Methods). У процесі дослідження застосовано наступні методи: аналіз, узагальнення та систематизація.

Результати (Results). У певному смислі нам близька позиція Т.С. Назарової, яка визначила педагогічну технологію як "область знання, що включає методи, засоби навчання і теорію їх використання для досягнення цілей навчання" На думку автора, ця область знання може включати різні інші спеціалізовані технології, поширені в інших галузях науки і практики: нові інформаційні технології, промислові (індустріальні), електронні, поліграфічні, медичні та ін. [5, с. 26].

Технологія навчання – поняття близьке, але не тотожне педагогічній технології, оскільки воно відбиває шлях засвоєння конкретного навчального матеріалу (поняття) у рамках певного предмета, теми, питання в межах обраної технології. Технології навчання варіативні і схожі на індивідуальні методики.

З такою постановкою питання Т.С. Назарової можна говорити про те, що педагогічна технологія і технологія навчання співвідносяться як загальне і часткове, при цьому педагогічна технологія є підсистемою по відношенню до освітньої технології, яка виражається в загальній стратегії перетворення освітнього простору.

Т.С. Назарова вказує, що, мабуть, система безперервної освіти в нашій країні може бути віднесена до рангу освітніх технологій [5].

Аналіз досліджень з проблеми реалізації технологічного підходу в процесі підготовки педагога дозволив виявити його сутнісні характеристики: 1) планування, аналіз цілей, наукову організацію навчально-виховного процесу, вибір методів, засобів, матеріалів, що найбільш відповідають цілям і змісту в інтересах підвищення ефективності навчання; 2) стандартизація, уніфікація процесу, можливість його відтворення стосовно заданих умов, контроль (діагностичність цілей) як складова; 3) забезпечення гарантованої результативності, ефективність навчального процесу, відтворюваність результатів.

Особистісний характер технології навчання, на наш погляд, полягає в її орієнтації на формування і розвиток професійно значущих якостей особистості.

У нашій роботі ми не ставили самоціллю дати визначення поняття "технологія" стосовно процесу навчання – конструювання дефініцій справа досить складна і, на наш погляд, є виправдана тільки у тому випадку, коли нове визначення розкриває нову, "несподівану" грань в пізнанні.

Таким чином, педагогічна технологія – це технологія, побудована на основі реалізації особистісного, системного і діяльнісного підходів.

Таке розуміння педагогічної технології в певному смислі базується на додатковому для рефлексії підході, запропонованим Г.Г. Гранатовим. Центральною ідеєю цього підходу є узагальнений принцип доповнення, який сформульований таким чином: "в системі властивостей будь-якого об'єкту або суб'єкта, відносно стійко асиметрично гармоніюють пари взаємодоповнюючих і, зокрема, протилежних властивостей, ознак або рис, одночасний і однаково яскравий прояв яких неможливий або маловірогідний" [2, с. 14-15].

Гарантований результат обумовлюється не лише успішним оволодінням особистістю "спресованим" людським досвідом, його самоактуалізацією і розвитком творчих здібностей, але і самоактуалізацією і творчим розвитком носія цього досвіду (вчителя), в результаті якого цей досвід набуває нову якість. На основі встановлених закономірностей проектування цілісного педагогічного процесу розробляється технологія навчання.

Оволодіння майбутнім учителем системоутворюючими компонентами, що становлять основу методологічної культури, дозволять йому проектувати на цій основі індивідуалізовану технологію навчання, тобто технологію, розроблену відповідно до принципів проектування педагогічної технології, адаптованих до особливостей дисципліни, що вивчається, і професійних якостей викладача.

Висновки і перспективи (Discussion). На нашу думку педагогічна технологія – це

природовідповідна, цілісна система форм, методів і засобів навчання, а також теорія проектування і механізм практичного використання цієї системи для досягнення гарантованого результату під час реалізації науково обґрунтованого дидактичного процесу, незалежно від особливостей (специфіки) предмета, що вивчається.

Перспективи подальших наукових досліджень полягає у визначенні принципів та підходів професійної підготовки учителів технологій.

Список використаних джерел

1. Беспалько В. П. Персонифицированное образование // Педагогика. 1998. № 2. С. 12-17.
2. Гранатов Г. Г. Метод дополнительности в развитии понятий (педагогика и психология мышления): Монография. Магнитогорск: МаГУ, 2000. 195 с.
3. Ильина Т. А. Понятие "педагогическая технология" в современной буржуазной педагогике // Советская педагогика. 1971. № 9 С. 123-129.
4. Кларин М. В. Педагогическая технология в учебном процессе. М.: Высш. шк., 1989. 144 с.
5. Назарова Т. С. Педагогические технологии; новый этап эволюции? // Педагогика. 1997. № 3. С. 20-27.
6. Пригодій М. А. Визначення сучасних підходів до підготовки майбутніх учителів технологій // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. Чернігів: ЧНПУ, 2011. Вип. 93. С. 250-252.
7. Ченцов А. А. Методы разработки системы профессиональной подготовки учителя // Советская педагогика. 1976. № 3. С. 78-87.

References

1. Bespalko V. P. (1998) Personifitsirovannoye obrazovaniye [Personalized education] // Pedagogika. (2). 12-17.
2. Granatov G. G. (2000) Metod dopolnitel'nosti v razvitii ponyatiy (pedagogika i psikhologiya myshleniya) [The method of complementarity in the development of concepts (pedagogy and psychology of thinking)]: Monografiya. Magnitogorsk: MaGU, 195.
3. Il'ina T. A. (1971) Ponyatiye "pedagogicheskaya tekhnologiya" v sovremennoy burzhuaznoy pedagogike [The concept of "pedagogical technology" in modern bourgeois pedagogy] // Sovetskaya pedagogika. (9). 123-129.
4. Klarin M. V. (1989) Pedagogicheskaya tekhnologiya v uchebnoy protsesse [Pedagogical technology in the educational process]. M.: Vyssh. shk., 144.
5. Nazarova T. S. (1997) Pedagogicheskiye tekhnologii; novyy etap evolyutsii? [Pedagogical technologies; a new stage in evolution?] // Pedagogika. (3). 20-27.
6. Prygodii M. A. (2011) Viznachennyya suchasnykh pidkhdov do pidgotovki maybutnykh uchiteliv tekhnologiy [Definition of modern approaches to the training of future technology teachers] // Visn. Chernig. derzh. ped. un-tu im. T.G. Shevchenka. Chernigiv: CHNPU, (93). 250-252.
7. Chentsov A. A. (1976) Metody razrabotki sistemy professional'noy podgotovki uchitelya [Methods of developing a teacher training system] // Sovetskaya pedagogika. (3). 78-87.

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ Д.Э. Кильдеров

Аннотация. В статье проанализированы понятия педагогическая технология и технология обучения. Установлено, что педагогическая технология построена на основе реализации личностного, системного и деятельностного подходов. Педагогическая технология – это природосоответствующая, целостная система форм, методов и средств обучения, а также теория проектирования и механизм практического использования этой системы для достижения гарантированного результата при реализации научно обоснованного дидактического процесса, независимо от особенностей (специфики) изучаемого. Обосновано, что технология обучения понятие близкое, но не тождественное педагогической технологии, поскольку оно отражает путь усвоения конкретного учебного материала (понятия) в рамках определенного предмета, темы, вопроса в пределах

выбранной технологии. Технологии обучения вариативные и похожи на индивидуальные методики.

Ключевые слова: методика обучения, педагогическая технология, технологический подход, технология обучения, учитель технологий.

PEDAGOGICAL TECHNOLOGY IN TRAINING SYSTEM OF TEACHERS OF TECHNOLOGIES

D.E. Kilderov

Abstract. The article analyzes the concept of pedagogical technology and teaching technology. It is established that pedagogical technology is based on the implementation of personal, system and activity approaches. Pedagogical technology is an environmentally relevant, holistic system of forms, methods and means of learning, as well as the theory of design and the mechanism of practical use of this system to achieve a guaranteed result in the implementation of a scientifically based didactic process, regardless of the peculiarities (specifics) of the subject being studied. It is substantiated that technology of teaching is a concept close but not identical to pedagogical technology, since it reflects the way of mastering a particular educational material (concept) within the framework of a certain subject, topic, the question within the framework of the chosen technology. Learning technologies are varied and similar to individual techniques. The personal character of learning technology, in our opinion, is its orientation towards the formation and development of professionally meaningful personality traits. The educational process in the application of pedagogical technology has the following characteristics: planning, analysis of goals, scientific organization of the educational process, the choice of methods, tools, materials that most meet the goals and contents in order to increase the effectiveness of learning; standardization, unification of the process, the possibility of its reproduction in relation to the given conditions, control (diagnostic purposes) as a component; ensuring the guaranteed effectiveness, the effectiveness of the educational process, reproducibility of the results.

Keywords: teaching methodology, pedagogical technology, technological approach, technology teaching, technology teacher.

УДК 37.378

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

А.О. КОГУТ, здобувач

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

E-mail: olonka@ukr.net

Анотація. У статті здійснено теоретичний аналіз понятійно-термінологічного апарату дослідження готовності майбутніх учителів до індивідуальної роботи учнів початкової школи. Розкрито трактування понять, термінів у психолого-педагогічній літературі: «готовність», «професійна готовність», «готовність до педагогічної діяльності», «професійна готовність майбутнього учителя початкової школи», «індивідуальна робота», «організація індивідуальної роботи учнів початкової школи».

Ключові слова: професійна готовність, готовність до педагогічної діяльності, професійна готовність майбутнього учителя початкової школи, індивідуальна робота, організація індивідуальної роботи учнів початкової школи.

Актуальність (Introduction). Україна на початку XXI століття переживає складний період трансформації суспільного розвитку й радикальних перетворень у галузі освіти, намагаючись вийти на рівень світових стандартів.

Вищі педагогічні навчальні заклади мають вагомий досвід професійної підготовки майбутніх фахівців початкової школи. Однак докорінні зміни у змісті початкової освіти, реформування українського суспільства значною мірою вплинули на характер і зміст професійної підготовки вчителів початкової школи.